

Začlenění předmětu do systému RVP a ŠVP

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět německý jazyk patří do vzdělávacího oboru další cizí jazyk. Vyučuje se v rozsahu 3 hodiny (2 hodiny) týdně zpravidla ve třídách dělených v rámci ročníku. Součástí vyučování německému jazyku je nejen vyučovací hodina, ale i přiležitostné akce jako soutěže, výjezdy do zahraničí, výměnné pobity, exkurze, projekty apod.

Vyučovací hodiny jsou různého typu — frontální vyučování (výklad, shrnutí učiva), skupinová práce, partnerská práce, samostatná práce (procvičování a opakování učiva, práce se slovníkem a autentickými materiály, práce s počítačovými programy apod.)

Výuka je zaměřena především na zvládnutí komunikativních dovedností na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, proto je kladen velký důraz na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, samostatný ústní projev a psaní. Při výuce mohou být využity časopisy, jednoduché autentické texty, audionahrávky, event. videonahrávky mluveného projevu, žáci jsou motivováni hrami, dramatizaci, rapy apod.

Výuka probíhá v jazykových učebnících s možností použití interaktivní tabule, DVD a CD přehrávačů, ve třídách výpočetní techniky i třídách kmenových.

V předmětu německý jazyk využíváme pro rozvoj a utváření klíčových kompetencí výchovné a vzdělávací strategie:

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- efektivní získávání poznatků z nejrůznějších zdrojů (internet, knihy, časopisy apod.)
- při osvojování slovní zásoby pochopení slov ve vztazích — asociogramy, mind-mapping, protiklady
- motivace spojená s potřebou naučit se určité výrazy (projekty, exkurze apod.)
- práce s portfoliem
 - sebehodnocení — naučit se pod vedením učitele, využít i jinde
 - autonomní učení — uvědomělost přípravy pro budoucí využití v praxi
 - uvědomit si vlastní pokrok za určitou dobu (nejen ve srovnání s ostatními)
- projektové vyučování — plánování práce, rozvržení, rozdělení úkolů, přenesení do praxe
- práce s chybou v NJ — chybu nechápat jako nedostatek, ale krok ke zlepšení
- zvládat zdánlivě neřešitelné úkoly — např. poslech — nezpanikařit, když nerozumí, snažit se zareagovat, i když zcela nerozumí, domyslet si význam, cvičením dosahovat zlepšení
- transfer — schopnost aplikace z jedné situace do druhé (např. podobnost AJ — NJ)
- pochopení systému gramatiky — systematické, zařazení dalších jevů do systému
- využití a aplikace internacionalismu a anglikanismu
- rozvoj jednotlivých dovedností v NJ (poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, ústní projev, ...)
- využití jazykových dovedností v dalších jazyčích, rozvoj jazykové paměti — cvičením se zlepšujeme v NJ a tím pomáháme dalším jazykům

Kompetence k řešení problémů

- uplatňování získaných dovedností k řešení jakéhokoliho problému, kde je nutná znalost cizího jazyka
- orientace žáka v cizím jazykovém prostředí
- telefonování, napsání jednoduchého e-mailu, krátké SMS-zprávy
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu s názorem druhých při kolektivním řešení problémů
- řešení úkolů v učebnici a PS podle zadání
- aplikace různých postupů získaných při jiných činnostech v rámci řešení problémů v němčině
- uplatnění intuice, fantazie, improvizace, kreativity při řešení problémů
- ověření si teoretických poznatků v praxi a aplikace při dalších činnostech
- situační hry, *Rollenspiele* — reálné i nereálné situace
- zpracování projektů — dlouhodobý úkol — plánování řešení, týmová práce, příprava, využití znalostí reálií, využití médií, obhajoba, prezentace výsledků své práce
- pojmenování, definování problému, stanovení postupu, jak ho řešit, nalezení spolupracovníků, řešení, volba nejlepšího řešení
- předvídatnost

ZAČLENĚNÍ PŘEDMĚTU DO SYSTÉMU RVP A ŠVP

Kompetence komunikativní

- praktické a efektivní využívání všech způsobů komunikace v cizím jazyce (písemná i ústní komunikace, nonverbální komunikace)
- formulace a vyjádření myšlenky tak, aby partner rozuměl
- rozšířování slovní zásoby, vytváření systému
- transfer — využití podobnosti AJ — NJ
- nácvik struktury mluvených projevů — vyprávění, diskuze, dialog
- prezentace písemných projevů — e-mail, pozvánka, vzkaz, SMS-zpráva, přání, jednoduchá žádost, formulář
- schopnost reakce na slyšené i psané — pokyny, povely, úkoly
- tříbeň jazykové paměti
- poslech s porozuměním — vyhledání základní informace (*Globalverstehen*), detailní porozumění (*Detailverstehen*)
- dovednost argumentace, obhájit si stanovisko, umět stručně informovat o určité záležitosti
- jednoduchý srozumitelný popis situace, věci
- nonverbální komunikace — mimika, gestikulace, řeč těla, využití intonace, důrazu, melodie hlasu
- komunikace s lidmi z jiných zemí (chatování v rámci skupiny i jinde)
- vhodné vyjadřování v určitých situacích — takt, ohleduplnost, zdvořilost
- sebevědomé vystupování při komunikaci, odbourávání bariér
- rozlišení soukromého rozhovoru, veřejné komunikace
- monologická cvičení — přednáška, popis, opis určitého výrazu, vyjádření názoru apod.
- dialogické situace — rozhovory, scény, situační cvičení
- pomoc partnerovi, který v komunikaci nebo v CJ není tak dobrý
- kontaktní situace při různých příležitostech, řešení situací běžného života (cestování, nákupy, setkání s vrstevníký) — prosba o opakování, vyjádření souhlasu, námitky apod.

Kompetence sociální a personální

- uplatňování individuálních schopností k získávání a prohlubování vědomostí a dovedností v cizím jazyce
- týmová spolupráce, práce ve dvojicích, skupinách
- rozlišení a respektování rolí — vedoucí, účastník
- respektování jiného názoru při týmové práci
- prezentování a obhájení vlastních myšlenek při týmové práci
- sociální kontakty při realizaci projektů s žáky z cizích zemí (výměnné pobyt)
- budování sebevědomí
- využití CJ jako jazyka komunikace při týmové práci
- pozorování jiných zvyků, vztahů v cizích zemích (reál)
- sebe hodnocení a hodnocení druhých, hodnocení práce skupiny, srovnání, hledání rezerv
- schopnost uplatnit se v kolektivu
- schopnost předání svých profitů ostatním, využití schopností každého jednotlivce při týmové práci (individuální přístup)
- výměna zkušeností

Kompetence občanské

- zodpovědné plnění zadaných úkolů, zodpovědnost za sebe sama, za skupinu, tým
- tolerance odlišnosti — rasové, náboženské, ...
- takt, schopnost empatie
- dodržování pravidel — slušné chování, respektování pravidel země, v níž jsem host, respektování tradic jiných národů
- respektování české tradice
- ochrana rodinných tradic, respekt k tradicím v jiných rodinách, skupinách
- respektování individuálních zájmů, včetně zvýšeného zájmu o studium
- hrドst a vlastenecky
- kulturní chování, oblekání, mluva, zdvořilost
- poznávání společných prvků v dějinách — Rakousko-Uhersko, Karel IV., ...
- společné projekty sousedních zemí — ochrana životního prostředí
- poznávání problémů jiných zemí — racismus, intolerance, násilí
- vztah k životnímu prostředí jako téma

ZAČLENĚNÍ PŘEDMĚTU DO SYSTÉMU RVP A ŠVP

Kompetence pracovní

- účelné využití vědomostí a dovedností získaných v jiných vzdělávacích oblastech pro oblast jazyka a komunikace (počítačová gramotnost, práce s mapou aj.)
- cizí jazyk jako prostředek komunikace při plnění úkolů
- práce se slovníkem
- vyhledání informací, materiálů potřebných pro práci v hodinách, na projektu
- dodržování řádu učebny, bezpečnostních zásad při používání techniky, médií
- formování pracovních návyků — vedení sešitu, psaní slovíček, domácí úkoly aj.
- schopnost pracovat ve dvojici, ve skupině, v týmu, na stanovištích
- hospodárně využívat pomůcky, sešit, učebnici, PS
- práce s mapou, plánem, grafem, schématem
- práce s internetem, vyhledávání a zpracování dat, respektování autorských práv
- volby různých forem práce podle zadaných úkolů
- prezentace výsledků své práce, práce skupiny
- orientace v učebnici, PS a dalších zdrojích informací
- organizování dlouhodobých úkolů, plánování práce
- příprava na zkoušky — plánování jednotlivých dílčích částí, vytváření dovedností
- hodnocení vlastní práce a práce své skupiny — práce s portfoliem, sebehodnocení

Velmi stručně zpracovaná obsahová stránka učiva pro obor němčina jako další cizí jazyk, ze které též učebnice vychází

Základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích — pozdrav, poděkování, odmítnutí, představování, vyprávění o známých skutečnostech (rodina, koníčky), sdělení, blahopřání, jednoduchý popis, rozhovory apod.

Jednoduchá sdělení — e-mail, SMS-zpráva, pozvánka, blahopřání, omluva, žádost, vzkaz, formulář, adresa aj.

Tematické okruhy

- představování
- domov, rodina
- škola
- volný čas a zájmová činnost, kamarádi
- nákupy, jídlo
- příroda, zvířata
- kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny)
- tradice a zvyky, svátky
- důležité zeměpisné údaje

Slovní zásoba a tvoření slov — synonyma, antonyma, význam slov v kontextu, internacionality, vlastní jména

Základní gramatické struktury, typy vět, základy pravopisu slov

Návrhy využití průřezových témat

E0 — Erste Schritte

- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — cizí jazyk jako prostředek komunikace a porozumění mezi národy, EU, osobnosti a paměti hodnosti německy mluvících zemí
- *mediální výchova* — formování základů s právního verbálního projevu — fonetika jako jeden z důležitých předpokladů komunikace

E1 — Hallo, ich bin ... (Wer wohnt wo + D-A-CH, Formular)

- *mediální výchova* — první formulace základních údajů o sobě v cizím jazyce
- *osobnostní a sociální výchova* — já a moje okolí, seberealizace, mezilidské vztahy
- *multikulturní výchova* — soužití s odlišnými etnickými a kulturními skupinami

E2 — Meine Familie (Familienmitglieder, Berufe)

- *osobnostní a sociální výchova* — já a moje rodina, tolerance, porozumění v rodině, v širší společnosti
- *mediální výchova* — vyprávění příběhu, prezentace projektu

E3 — Ich und meine Schule (Schulsachen, Computer)

- *mediální výchova* — komunikace ve dvojicích, v menších skupinách, formulace jednoduchých otázek a odpovědí
- *osobnostní a sociální výchova* — vztahy ve třídě i mimo ni, problém šikany

+ Punkt 1

- *mediální výchova* — formulace základních údajů o sobě v cizím jazyce, vyprávění jako základ mediálního sdělení, zpracování projektu na počítači a jeho prezentace
- *osobnostní a sociální výchova* — já a moje okolí, přátelé, moje zájmy, pozice mladého člověka a seberealizace, mezilidské vztahy, soutěžování
- *multikulturní výchova* — tolerance odlišných etnických a kulturních skupin jako prevence proti xenofobii a rasisticky motivovaným předsudkům

E4 — Mein Tag / Wo und wann? (Tagesablauf, Uhrzeit)

- *osobnostní a sociální výchova* — blahopřání, vztahy v rodině, vstřícnost, pochopení potřeb jiných, vzájemná pomoc
- *multikulturní výchova* — soužití různých národností

E5 — Hobbys, Freizeit, Freunde (Monate, Jahreszeiten, E-Mail)

- *osobnostní a sociální výchova* — využití volného času, koníček — správný krok k formování harmonické osobnosti, účelné využití volného času, parta, pozitivní a negativní stránky, negativní jevy
- *multikulturní výchova* — tolerance odlišných etnických a kulturních skupin jako prevence proti xenofobii a rasisticky motivovaným předsudkům
- *environmentální výchova* — rok v přírodě a vztah člověka k přírodním jevům

E6 — Was esse ich gerne? (Einkaufen, Kiosk, D-A-CH)

- *osobnostní výchova* — zdravá výživa jako součást zdravého životního stylu
- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — cestování, vzájemná spolupráce států EU

+ Punkt 2

- *osobnostní a sociální výchova* — využití volného času o prázdninách, koníčky — správný krok k formování harmonické osobnosti, blahopřání, oslavy a vztahy v rodině
- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* — cestování, vzájemná propojenost států EU
- *mediální výchova* — správné využití médií za účelem vybrání relevantní informace, vyprávění jako základ mediálního sdělení, zpracování projektu na počítači

Jednoduchý návrh zpracování části školního vzdělávacího programu

V tabulce nabízíme náměty, které mohou sloužit jako inspirace pro práci s tvorbou školního vzdělávacího programu. Řadu prvků si musí každá škola zpracovat podle vlastních podmínek.

ROČNÍK VII. 1. rok výuky

komunikace v běžných každodenních situacích — pozdrav, poděkování, představování
jednoduchá sdělení — pozdrav a dopis, žádost, formulář
tematické okruhy — představování, domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, kamarádi, příroda, zvířata, kalendářní rok, jídlo, nákupy, důležité zeměpisné údaje
slovní zásoba a tvoření slov — synonyma, antonyma, význam slov v kontextu, internacionality
základní gramatické struktury a typy vět — věta jednoduchá, oznamovač, tázací, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě, časování pomocných, některých modálních, pravidelných a některých nepravidelných sloves v přítomném čase, časové předložky *am*, *um*, *im*, podstatná jména ve 4. pádě, předložka *in* ve 3. pádě, přivlastňovací zájmena, vazba *ich* *möchte*

RVP ZV výstupy

poslech — rozumět některým známým slovům a jednoduchým větám, které se týkají žáka, rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, mluví-li lidé pomalu a zřetelně
čtení — rozumět některým známým názvům, slovům a velmi jednoduchým větám, např. v oznámeních, na plakátech apod.
konverzace — jednoduchá konverzace za předpokladu, že protějšek je připraven věci opakovat v pomalejším tempu nebo je vyjádřit jinými slovy a pomůže formulovat to, co se pokouší říci, klást a zodpovídat jednoduché otázky v rámci velmi známých témat
souvislý projev — vyprávět jednoduchým způsobem o sobě, své rodině, kamarádech a svých koničích
psaní — psát krátké, jednoduché vzkazy a krátká sdělení

NJAKO DALŠÍ CJ

úvodní audio/orální kurz — abeceda, pozdravy v německy mluvících zemích, dny v týdnu, čísla do 100, měsíce a barvy, německá divčí, chlapecká a zvířecí jména, osobnosti, internacionality
téma: Jmenuji se, bydlím... — časování sloves v jednotném čísle, otázky a odpovědi, jednoduchý dotazník, vykání, stručné sdělení, zápor *nicht*, souhlas, nesouhlas, otázky zjišťovací, základní seznámení s Německem, Rakouskem, Švýcarskem a Českem
téma: Moje rodina — přivlastňovací zájmena *mein*, *der*, *die*, *das*, neurčitý člen *ein*, *eine*, *ein*, zápor *kein*, příkaz, rozkazovací způsob lexikálně, podstatná jména ve 4. pádě, sloveso *haben*, otázka „*Jak se to řekne německy?*“
téma: Škola — školní věci, určitý člen *der*, *die*, *das*, neurčitý člen *ein*, *eine*, *ein*, zápor *kein*, příkaz, rozkazovací způsob lexikálně, podstatná jména ve 4. pádě, sloveso *haben*, otázka „*Jak se to řekne německy?*“
téma: Denní program — časové údaje, způsobová slovesa *müssen*, *können*, časové předložky *um*, *am*
téma: Koníčky a volný čas — přivlastňovací zájmena, předložka *in* ve 3. pádě, časová předložka *im* (*Julij*, *Winter*)
téma: Jídlo — způsobové sloveso *mögen*, vazba *ich* *möchte*, časování nepravidelných sloves *nehmen*, *essen*, *fahren*, zeměpisné názvy — státy, města

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

český jazyk — internacionality, jména a příjmení v češtině, slova převzatá z jiných jazyků, telefonování — správný styl mluveného slova
zeměpis — země, ve kterých se mluví německy, Evropa v globálních souvislostech, Evropská unie
občanská výchova — organizace času v průběhu týdne, moje koníčky, organizace a využití volného času, povinnosti, nakupování
informatika — vyhledávání informací na internetu, písemná elektronická komunikace
biologie — zvíře jako domácí mazlíček, péče o zvířete, popis zvířete, jídlo, správné stravování, zdravá výživa
matematika — nakupování, placení
anglický jazyk — využití dovedností získaných při výuce prvního jazyka — při poslechu a čtení s porozuměním, využití podobnosti slovní zásoby, využití pracovních návyků — zápis a osvojení slovíček, pravidelná příprava apod.